

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/200346,Upamietnilismy-polskie-i-zydowskie-ofiary-II-wojny-swiatewej.html>
03.05.2024, 05:31

Upamiętniliśmy polskie i żydowskie ofiary II wojny światowej

18 kwietnia 2024 roku, w przeddzień 81. rocznicy wybuchu powstania w getcie warszawskim, przy Pomniku Wspólnego Męczeństwa Żydów i Polaków w Warszawie odbyła się uroczystość upamiętniająca Polaków i Żydów - ofiary II wojny światowej. W ceremonii wziął udział dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej.

Upamiętniliśmy polskie i żydowskie ofiary II wojny światowej - Warszawa, 18 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Upamiętniliśmy polskie i żydowskie ofiary II wojny światowej - Warszawa, 18 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Upamiętniliśmy polskie i żydowskie ofiary II wojny światowej - Warszawa, 18 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Upamiętniliśmy polskie i żydowskie ofiary II wojny światowej - Warszawa, 18 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Upamiętniliśmy polskie i żydowskie ofiary II wojny światowej - Warszawa, 18 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Upamiętniliśmy polskie i żydowskie ofiary II wojny światowej - Warszawa, 18 kwietnia 2024. Na zdj. dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Upamiętniliśmy polskie i żydowskie ofiary II wojny światowej - Warszawa, 18 kwietnia 2024. Na zdj. dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość zorganizowało Ministerstwo Obrony Narodowej wspólnie z Fundacją Rodziny Nissenbaumów.

Pomnik Wspólnego Męczeństwa Żydów i Polaków przy ul. Gibalskiego 21 powstał w 1989 roku z inicjatywy Fundacji i upamiętnia ofiary nazizmu pomordowane i pogrzebane na tym terenie w czasie II wojny światowej.

Po uroczystości zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma oddał hołd Pawłowi Frenkelowi - jednemu z przywódców powstania w getcie warszawskim, dowodzącemu Żydowskim Związkiem Wojskowym, składając wieniec na jego symbolicznym grobie na Cmentarzu Żydowskim na warszawskiej Woli.

* * *

19 kwietnia 1943 r. bojownicy z Żydowskiej Organizacji Bojowej (ŻOB) i Żydowskiego Związku Wojskowego (ŻZW) stawili zbrojny opór oddziałom niemieckim, które likwidowały getto. Był to ostatni akt tragedii warszawskich Żydów, masowo wywożonych na śmierć do Treblińki. Powstanie trwało niespełna miesiąc, a jego tragicznym epilogiem było wysadzenie 16 maja 1943 r. przez Niemców Wielkiej Synagogi na Tłomackiem. To właśnie wtedy dowodzący akcją tłumienia powstania generał SS Jürgen Stroop - autor raportu dokumentującego przebieg walk w getcie, który jest w zasobach IPN - mógł obwieścić, że „żydowska dzielnica w Warszawie już nie istnieje”.

Zachęcamy do zapoznania się z historią zrywu poprzez wydawnictwa, artykuły i materiały edukacyjne, które są dostępne online na stronach Instytutu, w tym [na portalu Przystanek Historia](#).

IPN od wielu lat zajmuje się badaniami historii Zagłady i stosunków polsko-żydowskich - zobacz [katalog publikacji IPN z lat 2000-2023 „Terror, Holokaust, Represje. Społeczność żydowska pod władzą niemieckiego i sowieckiego totalitaryzmu na ziemiach polskich 1939-1945](#).

[Archiwalne nagranie z getta warszawskiego](#)

[Fotografie z zasobu IPN obrazujące dramat likwidacji getta.](#)